

KG JOHANSSON

LUUS

KG JOHANSSON

LJUS

 SAGA
EGMONT

KG Johansson

Ljus

SAGA Egmont

Ljus

Omslagsfoto: Shutterstock
Copyright © 2022 KG Johansson och SAGA Egmont

Alla rättigheter förbehålles

ISBN: 9788728264034

1. e-boksutgåva
Format: EPUB 3.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med förlaget samt med författaren.

www.sagaegmont.com

Saga är en del av Egmont. Egmont är Danmarks största mediekoncern och ägs till fullo av Egmontfonden, som donerar knappt 13,4 miljoner euro årligen till utsatta barn.

Any

1

Lever jag? tänkte hon. Hon var osäker. Drömde hon? Världen hade gått under. Eller hade den det? Hon trodde att hon visste det men hon visste inte hur hon visste. Inte heller visste hon vem hon var. Ett namn flög förbi men när hon grep efter det vek det genast undan. Hon var ensam, ensam i mörker, inför en enda punkt av ljus, men ljuset växte och exploderade till ett oändligt och sprakande valv, en himmel som böljade och skälvde av ljus, och fastän den var så oändlig var den samtidigt närmare än någonsin. Det kändes som om hon bara skulle behöva räcka upp handen för att fånga rosa och turkosa och glittervita stjärnströmmar i handen. Men när hon försökte gled strömmarna undan, som om de levde i sin sprakande värld av färger och bländande ljus, som om de hade en egen vilja och inte ville bli fångade av hennes rynkiga hand: för nu såg hon att hennes hand var åldrad, urgammal, rynkig och brunfläckig och mager som ett skelett när darrande fingrar meningslöst grep efter ljuset. Jag är hundra år gammal, tänkte hon. Tusen. Hon undrade hur hon visste det. Hon grep efter den frågan men den gled undan lika slinkigt som ljuset. Mina tankar är ljus, tänkte hon genast, och den insikten var som en bedövande karmosinröd gobeläng över hela himlen, fladdrande, krympande och växande allt eftersom hennes tankar såg sig själva och försökte förstå sig själva.

Sedan tänkte hon: Alla är döda. Världen har gått under. Jag är ensam kvar.

Snön på marken var vit, det visste hon, men just nu hade den lika många färger som havet. Kanske var det ljusspelet på himlen som reflekterades. Eller kanske tvärtom – kanske var det snöns nattliga vintriga nyanser av blått och lila och indigo, som lyckligt glittrande ögon eller tårfyllda igensvullna blåmärken, som speglades i den välvda stjärn världen ovanför henne.

Hon trampade runt, såg på hela det bländande ljusspelet, men förstod sedan att hon trampade därför att hon frös om fötterna. När hon rörde sig blandades efterbilder med ljuset uppifrån och gav henne oräkneliga fler kaskader av strömmande färger. Hon hade tjocka kängor och flera lager sockar men luften var kall, så kall att ljuset från snön och himlen färgade hennes utandningsluft till små lysande stjärnhopar, miniatyrgalaxer som existerade under en sekundkort evighet innan de störtade ned mot kylan och löstes upp. När kylan i sin tur rusade upp från markens glittrande snö anföll den hennes fötter, smalben, knän och lår, men innan den hann upp till underlivet hade hon redan sett huset framför sig, tryggt och ombonat, en liten stuga med vit rök från skorstenen och fönster med ett gult ljus, nästan orange men inte riktigt, som strålade ut värme. Hon sträckte ut handen och handen fann ett dörrhandtag och sedan var hon inne, inne i värmen.

Där inne väntade en ängel på henne.

Ängeln var större än hon själv, större än det lilla huset, men var ändå inne i det. Ängeln var lika ung som gammal, vedervärdigt vacker och förtrollande ful. Ängeln gjorde allting med hela sin obegripliga kropp – den log med fötter och knän, andades genom varje por, talade genom att få luften och hela huset att vibrera av färger. Den fick huset och den hundraåriga flickan att vibrera på samma sätt, och kvinnan kände inte sina kalla fötter längre när ängeln utan

ord talade om vem hon – babyn, flickan, kvinnan, gumman – vem hon var.

”Jag minns nu”, sade hon till ängeln.

”Glöm inte”, svarade den. Och sedan växte den sig ännu större, upp genom taket, ut genom väggarna, vidare genom den flammande himlen och isens mönster i snön. Och den uråldriga unga kvinnan kände en värme som smälte ihop med den knastrande brasan i spisen och fyllde henne. Hela hennes värld.

Hon hade sovit. Hon trodde att hon hade sovit. Det kändes som om hon hade drömt, och drömmen hade varit varm och inbjudande, men när hon sträckte sig efter den gled den undan, snabb och smidig som en skogsmus. Hon öppnade ögonen och såg sitt rum i det lilla huset. Allt det välkända, allt som hade följt med henne från hennes barndom och ungdom och sedan åldrats här medan hon själv mognade och åldrades ute bland världens förförelser; och när hon kom hem, när hon till slut kom hem igen, skulle hon se hur tapeten i hörnet hade lossnat och klistrats fast och lossnat igen och till slut måste ha häftats fast med häftapparat, kanske av henne själv. Säkert av henne själv. En bild på väggen var klippt ur någon veckotidning, eller kanske utskriften från nätet, formatet såg ut som A4 – hon visste inte varifrån hon hade fått bilden eller vem den föreställde, någon Jesusliknande skådespelare eller popstjärna eller kanske någon Jesus som ville se ut som en sångare.

Hon reste sig upp på ben och fötter vars självförtroende inte var grundmurat. Hon såg att hon var helt påklädd, flera tjocka lager under björnskinnspälsen, men kände ändå kylan leta sig in mot henne och lade in mer ved i spisen. Det var fortfarande natt. Var det alltid natt? Rummet lystes upp i orange när spisglöden hungrigt slingrade sig över vedträna och in i dem. Hon såg något i ögonvrån, en

orange reflex i en fönsterruta, och hennes blick sökte sig automatiskt dit.

Det var ingen reflex.

Hennes hand slog igen spisluckan och vred handtaget till stängt läge, men hon visste det inte. Resten av hennes kropp rätade redan på sig och hennes blick var fixerad vid mörkret utanför fönstret.

Mörkret var inte kompakt längre.

Snön var borta och marken svart och orange. Under ett kort ögonblick trodde hon att det orangefärgade fortfarande var reflexer från elden i spisen, men hennes hand bar fortfarande minnet av att vrida om handtaget, trycka det inåt och samtidigt undvika att komma åt luckans heta metall: hennes kropp visste att spisluckan var stängd. Ändå brann ljus där ute.

Någonstans, kanske i någon dröm, hade hon sett sådana mönster förr. Norrsken? Ja, det kunde ha varit norrsken. Om norrsken hade flödat och slingrat på marken.

Hon gick närmare fönstret, så nära att hennes andedräkt immade på glaset, och glaset var så kallt att imman genast frös till. Hon torkade tankspritt bort det tunna frostlagret, vände sig bort från fönstret och andades in, länge och djupt.

När hon såg ut genom rutan igen glömde hon helt bort att andas och stod där länge, ända tills hennes kropp gjorde uppror och tvingade henne att flämta efter igen. Hon torkade bort mer imma och frost. Utan att hon själv visste om det hade hennes hand tagit stöd mot fönsterkarmen, låg försiktigt mot den spruckna flagnande vita färgen och fylldes långsamt av kylan från glaset.

Hennes ögon såg. De urskilde detaljer och helhet men det dröjde innan den språkliga delen av hennes hjärna eller sinne eller själ fann några ord eller begrepp för vad som fanns därute.

Den första tanken som hon eller någon del av henne lyckades formulera i ord löd:

Helvetet har slocknat.

Senare, under alla hennes år, dök bilderna upp igen, i de mest oväntade sammanhang - i hallen med Chara, vid badplatsen med Laika, första gången hon rörde vid Arcadia, första gången hon såg Dami. Det var oundvikligt att hon till slut måste försöka hitta ord.

Helvetet har slocknat. Hon visste inte varifrån den frasen kom. Det hade varit troligare, ända från att hon lärde sig läsa och slukade allt som fanns i huset, att hon skulle ha tänkt på någon supervulkan, på Yellowstone, eller kanske bara oroliga Etna eller de gamla turistfällorna på Island. Hennes hjärna kunde ha sett det orange som lavaströmmar och bakgrunden som basalt: i den tolkningen hade det funnits en mening.

Men även om hon försökte flera gånger, som när hon berättade för Arcadia under de där första förtrollade nätterna, när hon verkligen ville göra begripligt vad hon hade sett - så kunde hon inte.

Hennes ögon såg, och hennes hjärna tolkade efter en obestämd tid, inget annat än ett slocknat helvete. Allt var dött. Några döda skelett efter träd grep efter tröst eller nåd med torra svarta kloliknande grenar. Deras rötter trängde upp ur mörk jord som om de hade försökt bryta sig fria men inte hunnit innan lavan stelnade över dem för att långsamt svalna till en frusen och mörknande stillbild.

Inga demoner fanns kvar i det döda helvetet, inga fladdermusvarelser eller behornade nakna kroppsbyggare med svans och bockfot. Och varför skulle det finnas sådana? tänkte hon, under ett ögonblick eller tusen år. Helvetet hade slocknat. Varför skulle demoner och fallna änglar och - och... gästerna? fångarna? - varför skulle de stanna kvar?

Nej. Ingen fanns kvar.

Ingenting. Inga djur, inga levande träd eller buskar, inga svampar eller lavar. Bara svartbränd mark, stigande upp mot åsen, sluttande ned mot tjärnen, här och där avbruten av trädskellett. Bara i skrevor eller fickor, i ett dike som hon såg längre bort, i tjärnens ojämna botten glödde marken stillsamt. Inga lågor slog upp, ingenting flammade eller rörde sig, ingen magma bubblade och fräste i skrevorna.

Det enda som existerade var den svarta jorden med sina glödande rester av helvetet.

Eller också - det var en av de första tankar vars ord hon mindes tydligt - eller också höll helvetet äntligen på att *tändas*. Efter jordens alla miljarder år hade gudarna eller guden eller djävulen slutligen bestämt sig för att det var dags.

Av någon anledning kändes ingen hetta. Glöden bara låg där, i fixerade orörliga mönster. När hon efter en obestämd tid lyfte blicken såg hon en nattsvart himmel utan stjärnor eller norrsken, stillsamt blänkande av återskenet från marken, ett milt orangefärgat valv över världen.

När hon skymtar en rörelse utanför backar hon snabbt undan och kommer nästan åt spisen. Hon använder underarmen - när har hon tagit av sig pälsarna? - och torkar bort imma från fönstret igen. Hennes hand speglas i fönsterglasets och sedan ser hon rörelsen igen: hennes eget ansikte, otydligt och utan ålder, ett ansikte som är skapat av glöd och iskyla, och inne i de kallt brinnande ögonen finns ett ansikte till, och hon ser sig åldras och föryngras, åldras och återfödas, i en evig cykel. För ett kort ögonblick känner hon att hon kan *förstå*, att hon skulle kunna nå fram till sanningen, men evigheten och världen glider bort från henne och hon glömmer.

Hon vaknade till i sängen och ängeln var där igen. Eller, tänkte hon senare att hon borde ha tänkt - *en* ängel.

Samma? En ny, en annan??

Eller flera?

Senare skulle hon fundera länge över ordet ängel. Hon hade läst en hel del själv, men när hon till slut kom till universitetet stötte hon på begreppet "demon" i den förkristna betydelsen - en *daimon*, eller *daemon*, andar som inte nödvändigtvis var onda eller goda. Hon kände nu att närvaron i den lilla stugan ville henne väl, och samtidigt var den analytiska delen av hennes medvetande fullt på det klara att demonen eller ängeln kunde vara skapad av syrebrist, vitaminbrist, förvirring och hallucinationer på grund av för mycket eller för lite sömn. Hon visste allt det där. Men just när hon såg varelsen, när hon såg det slocknande helvetets mjuka glöd utanför fönstret och visste att hon befann sig i en värld som inte var den vanliga - men som mycket väl kunde vara *mer* verklig än den vanliga - just då visste hon att närvaron var där för hennes skull, och hon kände sig trygg.

Ängeln förändrades framför henne: den växte och krympte, åldrades och föryngrades, den hade tusen olika ansikten, tusen former och ingen form, och hon var säker på att hon kände igen sin mamma. Och därigenom även sig själv.

Ängeln talade till henne.

Hon skulle aldrig minnas orden eller ens veta om ängeln talade med ord. Det fanns ingen tid till sådant. Hon skulle bara veta att hon hade *känt* vad ängeln menade, in i märgen hade hon förstått, och efter ett långt liv visste hon att det här hade hänt förr: eftersom förståelsen fanns där i samma ögonblick som ängeln uttalade sina obegripliga ord.

Ängeln talade om för henne att hon stod på tröskeln till livet.

Nej, svarade hon utan ord, det är fel. Du har fel. Jag är gammal. Helvetet har slocknat och jag måste dö.

Ängeln skrattade inom henne. Det hon trodde sig se, talade den smältande och flytande varelsen om för henne genom sin kropps virvlande och bländande förändringar, det hon hade sett var alla oändliga möjligheter som väntade henne. Hon hade fått se alla vägar som hon skulle kunna välja, eller som hon kanske skulle vilja någon annan välja åt henne.

Ängeln tystnade och lät sitt ljus spela över henne: och när hon såg ned på sina händer var de smala, smidiga, vita, en ung flickas händer.

Men i själva verket, viskade ängeln inom henne, när allt kommer omkring, egentligen, till syvende och sist, strängt taget och noga räknat, i grunden och på det hela taget, rätteligen, faktiskt och snarast och verkligen och egentligen och i ljuset från alla universums möjligheter... så väljer du själv.

Du kan komma att vara olycklig och förtvivlad och skylla din sorg på någon annan, på dem som du trodde älskade dig men som du själv, egentligen och verkligen, bara *trodde* att du älskade. Du kan förlora ett arbete, eller gå miste om en chans, ett tillfälle, en utsikt och ett hopp, och gräma dig för att du tror att det betydde något för dig... och visst kan det vara sant att det var viktigt för dig, då, när det hände, vid tillfället, i stunden, den gången, men någonstans förändrades det och blev till något annat. Till slut kan ingen annan än du göra sorger och misslyckanden till lycka och framgång. Ditt liv är bara ditt och det är du själv som gör det till ditt och bara ditt.

Förstår du?

Hon nickade, eller svarade, eller överförde genom utomsinnlig kontakt en känsla som innebar förståelse och insikt, sympati och genklang.

Du har bara ett liv, sade ängeln, och visade henne hundra liv från vaggan till graven, från den bubblande babyn, över den flirtiga flickan, den medkännande modern, till den godhjärtade gumman; från den drömska dottern till den truliga tonåringen, den mistrogna matronan, den ångerfulla åldringen. Alla är du, sade ängeln i henne, du är alla. Alla möjligheter lever och väntar i dig likt nysådda frön väntar i jorden. Din rätt och din plikt är att leva ditt liv exakt som du vill. Ditt liv är det enda du har. Om en olycka eller en sjukdom tar ditt liv ifrån dig kommer universum kanske någonstans, någon gång, att ge dig en ny möjlighet. Men det vet du inte. Så länge du lever här är din plikt att leva ditt eget liv.

Och en sak till.

Hon kände att ängeln koncentrerade sin kraft, sin styrka och makt, på henne; och när ljuset fyllde henne rätade hon på sig för att visa att hennes inre lyssnade.

Och en sak till. Lev ditt liv fullt ut. Fastna inte i rutiner. Stanna inte på en dålig utbildning, ett tråkigt arbete, hos en partner som inte betyder något för dig - eller som du inser att du själv inte betyder något för. Stanna aldrig någonstans för att det är enklast, mest lättvindigt. Hitta en *mening* och lev efter den. Är meningen med ditt liv att föda tolv barn, eller sexton, och skicka ut dem till sina egna liv? Är din mening att leva ensam, här, i den här stugan som din farfar byggde? Är din vilja att vistas i affärsvärlden, i nöjesvärlden, att stirra på bakterier i mikroskop, att vandra ensam i öknar? Vilken din mening och vilja än är: hitta den, och följ den.

Förstår du mig? sade ängeln. Förstår du känslorna och insikterna som du försöker forma om till ord fastän du redan har gett upp?

Hon sade, utan ord: Ja.

Hon sade, också utan ord: Och om inte? Om jag inte lyckas - straffar du mig då? Eviga plågor i helvetet som tänds eller slocknar här utanför?

Nej, fick ängeln henne att förstå. Ditt straff kommer att bli mycket, mycket värre än så.

Hon kände att hon rynkade pannan. Hur då? sade hon. Hon letade ord och bilder från sina böcker. Kommer jag att slitas sönder av vildhästar, sade hon, eller fastbunden vid två ungträd - kommer jag att hängas, dras och fyrdelas, trampas sönder av elefanter, dränkas i säckar med utsvultna grävlingar? I evighet?

Mycket värre.

Vad?

Du kommer att veta - förstod hon i sitt huvud - du kommer att veta att du kastade bort ditt liv. Kan du tänka dig ett värre straff?

Hon tänkte. Och sedan skakade hon på huvudet, eller försökte, samtidigt som hon lika misslyckat ville nicka.

Ängeln lät henne veta: Jag förstår att du förstår.

Du har fötts, fortsatte den lysande varelsen, till oroliga tider. Kylan under himlen i natt, och hettan som du känner vid spisen - sådan köld och hetta kommer att följa dig och din värld genom hela ditt liv. Men inom dig bär du värme för de varma, lindring för de heta, glöd för de kyliga du kommer att möta.

Ängeln tog hennes hand, och hon kände förundrat att handen var både varm och svalkande; och de steg rakt upp, genom gipsplattor, plankor, trossbottnar och takspån, de lyfte högre upp i klar luft, och det blev dag och världen var sig lik. Bortom tjärnen såg hon bilvägen och backen och byn, och sjön, och bergen; längre bort såg hon Gubbträskbyn och långt senare kunde hon ana kusten och se luften bli dimmig av avstånd.

De flög, eller hon såg syner som fick henne att tro att hon flög; hon såg Bottenviken och Finland, Sverige och Norge, Island långt borta över havet; söderut Danmark och Europas kuster, de brittiska öarna under täta moln. Hon såg berg och sjöar och öknar och hav, hon såg, utan att fundera över det märkliga i saken, människor som arbetade med sina små sysslor och stora planer eller som togs av döden innan de ens hann göra upp sina planer, och hon visste att hon själv var en av de miljontals små kämpande människorna.

Det kommer krig, sade ängeln ordlöst i henne, och de var tillbaka i huset igen och hon låg i sin säng medan ängeln upprepade: det kommer kriser och krig, troligen under din egen livstid, och världen du såg nu kommer att förändras helt. Men vad som än händer har jag berättat din uppgift: att leva ditt liv. På ditt eget sätt. Förstår du vad jag säger till dig?

Hon ville säga något men mindes inte vad. Hon letade inom sig, letade efter en vag känsla, något som hade funnits i henne redan när hon vaknade. Hon letade envist hon hörde att någon talade men innan hon svarade måste hon hitta den där tanken. Och sedan, precis när hon kände ängeln blekna bort och ersättas av något annat, någon annan närvaro, visste hon svaret på sin första fråga: *jag lever, tänkte hon, jag lever nu, jag lever nu och därför ska jag alltid leva.*

"Är du vaken?" sade hennes mamma. "Sover du? Ya? Är du vaken?"

2

"Är du vaken, Ya? Anya?"

Anya, Ya, öppnade ögonen. Hade de varit slutna? Hade hon sovit? Rummet var mörkt. Det enda ljuset kom från dörrspringan. Dörren stod lite på glänt och ljusstrimman var bländande i springan, som att titta in i solen, men bleknade medan den växte sig bredare inåt rummet. Lyckligtvis nådde den inte Anyas ögon utan nöjde sig med att lägga ett skimmer över hennes vita lakan.

Mamma satt på stolen vid Anyas lilla skrivbord. Hennes ansikte låg i skugga och huvudet omgavs av en glittrande gloria. Anya tänkte: *Ängel*.

"Sov du hela tiden?" sade mamma. "Jag har pratat med dig en stund."

Anya kom tillbaka till sig själv. Hon hade varit någonstans, var visste hon inte, långt borta någonstans. Hon blinkade. Fönstret var kolsvart, blanksvart, med en liten rand av is och snö längst ned på utsidan. Men det kalla ljuset från köket -

"Vad är klockan?"

"Halv tio", sade mamma. Hennes gloria rörde sig när hon talade.

Födelsedag, mindes Ya. En ilning löpte genom henne och gjorde henne mer vaken. "Varför har du inte väckt mig?"

"Vad?"

"Jag", sade Anya, men sedan föll allting på plats i huvudet: mammas låga mjuka röst, lysrörsljuset från köket, det svarta mörkret utanför, *känslan* i mörkret utanför. Hon sade: "Halv tio. Halv tio på kvällen?"

”Ja?” sade mamma.

”Å...” Anyas kropp hade vaknat till under den lilla stunden, mysig och varm hade den förberett sig för att stiga upp och låta henne få sina födelsedagspresenter och sin födelsedagsfrukost. Nu kände sig kroppen lurad.

Födelsedagen var i morgon. I dag – i kväll – var det fortfarande den första januari. Nyårsdag. Det nya året 2037 var en dag gammalt men Anya själv var bara sex år. Tills i morgon.

Hon hade alltid önskat att hon hade fått födas en dag tidigare. Att vara född 2030 gjorde det lätt att minnas vilket år det var: 2037 var hon sju år.

Utom just på årets första dag – den irriterande nyårsdagen när hon alltid var ett år för ung, fyra, fem, och nu sex år en enda dag, när hon egentligen var sju. Varför kunde hon inte ha fått födas en dag tidigare?

Mamma pratade på men Anya hörde henne inte längre.

Mamma hade väckt henne. Anya mindes en underlig dröm där hon hade talat med någon som inte riktigt kändes som mamma, någon som hade pratat med henne. Kanske hade hon själv svarat, sovande. Halvvaken. Hon letade efter drömmen, trevade efter den i minnet, men den gled genast undan.

Anya var besviken. Det hände att hon hade svårt för att somna, och att fylla år nästa dag gjorde det sällan lättare. Men i kväll hade hon knappt hunnit lägga huvudet på kudden innan hon flöt bort i sin dröm. Hon försökte hålla kvar känslan i den konstiga drömmen men mindes mindre för varje ögonblick medan hon blev mer och mer klarvaken.

”Var är pappa?” sade hon.

”Ja”, sade mamma. Tystnade för ett ögonblick. Log, en aning ansträngt. ”Pappa. Han var tvungen att åka i kväll. Men han hälsade till dig. Kramar. Och... ja, du får se i morgon.” Hon reste sig upp och ljuset från köket skapade

regnbågar kring hennes blommiga klänning. Glorian och leendet bleknade bort tillsammans. "Sov gott nu, Ya, och dröm fint."

"Ja", mumlade Anya, och tänkte: jag hoppas det.

Det gick som hon hade anat. Ljuset från dörren smalnade av till ingenting och dog när dörren stängdes och låset klickade till. I mörkret hörde hon mammas tofflor viska bort mot köket. Anya rättade till kudden, drog upp sockarna, rättade till trosor och tröja och kliade sig under knät. Hon lade sig på sidan, med ryggen mot väggen, och höll ena armen under kudden och den andra handen nästan vid munnen. Hon hade täcket högt uppdraget och dessutom invikt mellan knäna. Det var hennes bästa sätt att somna.

Men det fungerade inte. Inte den här kvällen.

Hon hade redan sovit, det måste hon ha gjort eftersom hon hade drömt. Nu trodde hennes kropp att det var morgon.

Hon insåg den saken efter två eller tre andetag och öppnade genast ögonen igen. Ingen idé att försöka om det ändå var meningslöst. Och hon visste av erfarenhet, eftersom hon för flera år sedan hade förstått att alla människor måste dö - hon visste att om hon försökte somna men inte lyckades skulle tankarna på döden smyga sig på henne när vaktposterna i hennes medvetande slappnade av, tankarna skulle komma smygande, först omärkligt, och sedan skulle hon tro att hon höll på att domna bort men någonstans rycka till och flämtande, uppjagad, sätta sig upp i sängen för att tanken hade tagit över hela hennes sinne: *mamma skulle dö*.

Anya ville inte att mamma skulle dö.

Hon mindes många döda och försvunna varelser och saker. Deras första katt Justus, ersättaren Filibert som hade klämts till döds i en dörr, boken som hade gett katterna

sina namn, Anyas docka som kunde blunda om man lutade den bakåt, de rosa strumpbyxorna... på något sätt hade alla försvunnit och var borta.

Böcker och saker var i princip möjliga att skaffa igen. Men inte levande varelser.

Det bästa, tänkte hon, vore att aldrig fästa sig något. Två katter som var som fotonegativ av varandra, den ena vit med svarta tassar, den andra svart med vita tassar, båda lika nyfikna och tillgivna, buffande med nosen – varför skulle hon ha brytt sig om dem? Det hade varit enklare utan. Det hade varit enklare att aldrig bli fäst vid dem. De måste ju ändå försvinna och dö.

Kanske, tänkte hon medan hon kämpade med den sömn som hon både fruktade och längtade till – kanske var det så hon borde leva. Aldrig fästa sig vid något. För om mamma...

Hon drev ut den förrädiska tanken som försökte smyga sig in, drev ut den med näbbar och klor, klöste och bet och sparkade ilsket efter den. Något annat. Tänk på något annat. Vad som helst, något annat, något ofarligt, nu genast på en gång.

Och sedan kom det till henne igen: jag lever, jag ska alltid leva, ett år är lång tid, jag ska leva i många många år, min tid är oändlig. Min tid är oändlig.

Himlen utanför fönstret spelade i grönt och rosa, gult och orange, rött och violett, norrskenets oräkneliga obeskrivliga färger som oroligt jagade varandra, vek in sig i sig själva, kom ut ur sig själva, skälvde och böljade och vältrade. En frodig fullmåne ville också göra sig gällande men kunde inte hävda sig mot ljusspelet. Anya låtsades att hon lämnade sin kropp. Hon såg ned på den svarthåriga kortklippta flickan som hade täcket nästan över huvudet, lät sig sväva högre upp och ut genom fönstret. Hon tänkte sig att norrskenet drog henne med sig, som när höstvinden

leker med höstlöv, att ljuset lyfte henne högre och högre och kastade omkring henne mellan sina nyanser. För norrskenets kaskader var hon som ett torrt löv i en höststorm. Hon tänkte sig att hon somnade och drömde, och att norrskenet glimrade framför henne, välde ut och in genom sig självt och blev något som liknade en ängel, och att den ängeln förde henne genom himlen medan norrskenets draperier böljade. Och sedan var draperierna inte genomskinliga längre, de var fortfarande röda, tungt djupröda, mörkt orange och guldfärgade, men nu hade de tyngd och vajade bara värdigt med årtagen när solen glittrade på vatten och roddare med nakna svettblanka ryggar drev fram hennes skepp över ett lugnt hav. Skeppet var långt och brett och fören reste sig stolt för att svälla till en krokodils grinande huvud. Anya låg på sin divan, i en paviljong täckt med vackra tyger, och andra människor kom fram till henne, människor av alla folkslag, i alla åldrar, fullt påklädda i tyger av guld och karmosinrött, men tyger som var tunnare och lättare än de tunga väggdraperierna som omgav henne; och människorna gav henne frukt och drycker och när hon tog emot det höga glaset såg hon sin hand. Hennes hud var blänkande svart. Draperierna slog i en vindstöt, fladdrade och klatschade, och för ett ögonblick bländades hon av att solen var för stor, och för röd. Skeppet gungade igen medan hennes ögon kämpade med efterbilder...

... och skeppet låg vid en strand. På land reste sig jättelika byggnader högt mot himlen, gällt rosafärgade i det brännande röda solskenet men säkert i själva verket vita. Människor vars hy och hår var lika intensivt röda som solen, klädda i röda byxor och tunikor och sandaler, bar henne i en bärstol mellan rosalyssande murar och uppför en kulle som kröntes av ett torn i samma färg.

Marken kring kullen bestod av sand och sprucken rödaktig lera. Ingenting växte. Ingenting levde. På kullen fanns tovor av torrt gräs, enstaka små snår, döda träd vars svarta grenar famlade efter fukt. Luften var tät och het, tungt liggande mot den torra marken, förutom när vinddrag från havet svalkade.

Jag drömmer, tänkte hon. Jag är vaken, jag vet att jag ligger i min säng, jag känner sockarna på fötterna och täcket mellan knäna. Men fastän jag vet att jag är vaken så drömmer jag.

Det är så verkligt. Är det verkligt?

De röda rödhåriga människorna hjälpte henne från bärstolen till en korg. Korgen stod på golvet i ett schakt inne i tornet. Stänger av svart metall löpte upp från korgens sidor och möttes en manslängd högre upp. Linor löpte från stängerna och försvann upp i det vita men skuggiga schaktet.

Korgen och Anya lyftes uppåt, högre och högre. Schaktet ljusnade medan den svala luften blev varmare, varmare, sedan het. Anya kunde se rispor och svarta fläckar på de vita väggarna, och en gång, högt uppe, något som liknade blod - ett långt rött vertikalt stråk, mörkt där det hade torkat, men fortfarande glänsande vått på ett par ställen.

Hon blev inte rädd. Hon var inte rädd. Att vara här var hennes rätt.

Korgen stannade under en ställning av svart metall. Hon såg svettdrypande människor veva det sista varvet. Rullen som de vevade var tjock av replager.

Omkring henne fanns en liten oas, hängande i luften. Oasens kant var en horisont men bortom den fanns en annan horisont och sedan himlen, mörkt blå men nästan svart närmast den röda middagssolen. Mellan de två horisonterna bestod världen av mjuka sanddyner, liksom allt annat rödaktiga under den förfärliga solen. Men

innanför oasens lilla runda horisont fanns en miniatyrvärld med växter, palmer och blommor, små dammar och konstgjorda strömmar och vattenfall, och människor satt eller låg kring bord under samma slags paviljonger som den hon hade haft på skeppet. Rödhåriga kvinnor och män åt och drack men stämningen var dämpad. Andra människor hade lämnat borden och trängde sig fram till henne, bugade och försökte röra vid henne. Det var förbjudet: kvinnorna som hade tagit emot henne föste undan dem.

Sedan hände något. Hopen av rödhåriga människor delade sig i två. Mellan de två människorna kom en kvinna lugnt gående, en kvinna som var något längre än de flesta andra. Hennes hy var dessutom nordiskt blek och det långa håret blont.

Kvinnan kom fram till Anya, stannade framför henne och sträckte ut armarna. Anya återgäldade omfamningen och upplevde en underligt välbekant känsla, en känsla av att komma hem.

Kvinnan viskade i Anyas öra:

Jag förlåter dig.

Sedan avslutade hon omfamningen. För ett ögonblick stod hon med händerna på Anyas axlar. Hon var flera decimeter längre, oförklarligt vacker, och hon log.

Hon viskade igen

Det var skönt att se dig.

Sedan släppte hon Anyas axlar, lät sina fingertoppar snudda vid Anyas kind, vände sig om och gick. Folkhopen flöt ihop som vatten efter henne.

De rödhåriga kvinnorna ledde fram Anya till oasens kant. Ett litet räcke nådde bara upp till Anyas lår och när hon såg hur långt det var ned till marken tog hon automatiskt ett steg bakåt. Men kvinnorna tog hennes armar och förde fram henne igen. De stod kvar med henne, höll hennes

armar både för att hon inte skulle kunna falla och för att hon inte skulle dra sig bort, och Anya såg världen.

Härifrån syntes mer liv än när hon hade stått vid korgen. Mellan två floder, slingrande blå serpentiner på det här avståndet, fanns stora gröna områden. Anya försökte se om något rörde sig men avståndet var för stort. Utanför den högra floden fanns också gröna fläckar, men utanför den vänstra var allting sand, nästan ända ned till havet.

Vid havet såg hon människor.

De var stora som myror och rörde sig på samma sätt, en ström av små varelser, irrande fram åt samma håll. De var på väg mot den vita staden och trots avståndet visade hennes inre syn mer detaljerat hur de såg ut: smutsiga, trasiga, utmärglade, med livlösa ögon som inte tycktes se. Några bar på lika utmärglade barn, andra ledde varandra, några hade redan fallit omkull, låg flämtande kvar i sanden, försökte resa sig eller blev stilla.

Hennes inre syn visste att ingen av dem skulle nå fram till staden.

Anya såg på kvinnorna som höll fast henne. Det fanns, förstod hon, ett tredje syfte med att hålla hennes armar: hon måste se.

Hon hade sett. Hon nickade för att visa att hon hade sett. De såg på henne igen. Hon nickade en gång till. Sedan slog hon ut med armarna, långsamt, och skakade lika långsamt på huvudet: vad kunde hon göra?

Kvinnorna såg uttryckslöst på henne.

Hon kunde ingenting göra, försökte hennes blick säga till kvinnorna. Ingenting alls. Ändå fortsatte de att stirra på henne.

Hon hade inte sovit men världen hade förändrats. Staden var borta. De röda människorna var borta. Ya flög.

Hon flög på en jättelik fågel, en albatross, men albatrossen var inte vit utan kolsvart, lika svart som Anyas hy. Hon satt i en liten hytt som var fastspänd på fågelns rygg, på samma sätt som hon hade sett på bilder där människor red på elefanter. Hon var ensam och visste inte hur hon hade hamnat på den jättelika fågel.

Himlen var molnfri, ett hisnande ingenting med solen som ett vasst rött svärd ovanför henne. Under henne var havet oändligt, blågrönt och vältrande, med vågor som kastade upp skarpa reflexer från solen och förvirrade hennes ögon. Långt borta tyckte hon sig se ett skepp med röda och guldfärgade segel, men det som var nästan rakt under henne, det som fågelns makligt kretsade kring, var mer fascinerande: Hon såg det vita tornet, men inte den vita staden. Det enda som syntes i det stigande havet var oasen på tornets tak. Hon kunde se människor, röda myror som sprang omkring, några som försökte knuffa ut något slags båt eller flotte i vattnet precis innan havet svepte in och slog omkull alla paviljonger, dränkte alla prydnader och trädgårdar och vattenfall, och hon såg människor simma eller kämpa för att ta sig ombord på flotten, och hon såg flotten långsamt få slagsida när tiotals människor höll sig fast eller klättrade upp, och fler och fler försökte ta sig upp tills flotten stod lodrät i vattnet och sedan bröts itu, krossades, föll sönder.

Allting förändrades igen.

Fågeln var borta. Anya stod på en liten grön ö i det mörka havet. Det enda som fanns på ön var en dunge palmträd, och under träden en hydda som hon trodde att hon själv hade byggt. Hyddan var vit och tycktes bestå av palmlblad som var inflätade mellan ben efter något eller några enorma djur – kanske blåvalar eller kaskeloter, eller kanske, tänkte hon när hon såg att taket var den lilla hytten på albatrossens rygg, kanske resterna av hennes svarta

fågel. Bredvid hyddan, som inte rymde mer än ett litet bord av samma slags ben och en bädd av palmblad, låg en hög kokosnötskal.

Allt var stilla. Hon visste inte när hon skördade kokosnötter, åt eller sov. Men tid gick: de tomma kokosnötskalen blev fler. Om dagarna var solen ett rasande öga som försökte bränna henne till aska. Under nätterna vred sig okända stjärnbilder likgiltigt över henne. När månen hade vuxit sig full kastade hon blå skuggor på sanden och ibland sov hon ute under stjärnorna. Hon tänkte inga tankar. Kanske undvek hon att tänka. Hon var ett djur, lika lyckligt över det heta solskenet som nätternas svalka, lika obekymrad över hunger som över trötthet: båda kunde åtgärdas så snart de dök upp.

Efter en tid, hon hade inte räknat nätter eller månar, efter en obestämd tid hörde hon ett svagt susande i fjärran, nej, ljudet steg snabbt ett dån som avlägsen åska, och hon tänkte tankar igen. Hon såg långa rader av stora flygplan med djärvt bakåtstrukna vingar passera över ön. De kom aldrig tillbaka men när solen hade gått ned, innan månen visade sig, färdades lika långa rader av glittrande nålar åt andra hållet över det mörka valvet. Hon anade vad nålarna var och slutade tänka.

Några dagar senare vaknade hon och såg att havet var fullt av död. Döda människor av alla slag, unga och gamla, barn, nakna eller påklädda - hon såg en man i grå kostym, vit skjorta, svart slips och svarta skor, vars hand inte hade släppt greppet om den portfölj som hade öppnats och lämnade ett stråk av dränkta papper efter sig i havet - döda människor och lika döda djur, hundar, katter, giraffer och flodhästar, många uppsvullna med spretande lemmar, djur som troligen kom från djurparker eller något liknande, alla de döda flöt förbi ön. De upphörde snart att vara djur eller människor. I stället tillhörde de en ny klass, klassen

död. Några av dem sjönk, försvann för gott eller stötte mot botten och reste sig långsamt och anklagande upp över ytan igen: ett par gånger fastnade människor – en mycket stilig gammal dam med blåaktigt hår och en elegant byxdress, och en ung pojke i shorts och T-tröja, kanske fjorton år gammal, med tusen fräknar och hår som var lika rött som hos människorna i den vita staden – vid stranden och Anya gick ut för att hjälpa dem loss så att de kunde färdas vidare.

Hon visste vart de var på väg. Hon visste att hon så småningom måste följa med dem.

Men inte än. Först måste hon vara här, ensam.

Hon såg ut över de döda kropparna och tänkte: det här är total ensamhet. Det här är den totala hopplösheten. Döden har segrat och jag kan inte rädda någon annan människa.

Ya jagade efter sin mamma, tyckte sig se henne och ropade; men hennes mamma var inte där. Hon sökte sin pappa men såg bara underliga groteska figurer. Sedan var hon tillbaka i det outhärdliga solskenet på ön, och hon var själv mamma och tog farväl av sin dotter. Hon låg döende i sin säng och hennes dotter stod på knä bredvid henne, men när hon kände dotterns hand föll lakanet ihop och det var hon själv som knäföll, ensam vid den tomma sängen.

Hon låg i sängen igen och önskade att hennes mamma inte hade väckt henne. Hon hade så gärna velat drömma. Och när hon öppnade ögonen var det ljust och hon såg vinterhimlen utanför, blå och kall och hög, och solen gnistrade på snöklädda träd och det var förmiddag. Allt var bra igen och hon var äntligen sju år gammal och klädde sig snabbt, hon var nyfiken på sina presenter, och precis när hon var klar öppnade mamma dörren och sade: "Grattis."

3

Som ung vuxen - i själva verket från den där dagen när hon såg in i Arcadias ögon för första gången - och som vuxen var Anyas minnen mycket ordentliga och sekvenserade. Men minnena från hennes barndomen var som en röra, som skogen efter en höststorm, med avbrutna fragment av mystiska saker huller om buller överallt, minnen som flöt och guppade omkring som de ville genom nästan hela skoltiden. Kanske hade det att göra med skrivandet att minnena började ordna upp sig. Anya hade skrivit sagor och berättelser så länge hon kunde komma ihåg, brukade hon tänka, fast först utan ordning och utan att ordentligt skriva saker färdigt, och den tanken borde vara sann eftersom hennes tidigaste minne, kanske en röra eller ett pussel av flera olika minnen, var att hon låg i sin säng och skrev. Eller kanske ritade hon bara bokstäver i början, såg ormen i S och ormens bo i O, gungbrädan i T, kammen i E; hon lärde sig att skilja på b och d och p, vred och vände på papperet och såg d bli P, medan stackars b inte blev någonting alls. Om hon inte drog ett tvärstreck och skapade ett q... men i så fall var b förstört. Hon frågade upprört mamma varför q inte behövde ett tvärstreck i böcker och på nätet men mamma hade bara sin vanliga förklaring: "Därför att det helt enkelt är så"... och som vanligt gjorde den förklaringen, eller "förklaringen" - för Anya älskade hur citattecken kunde förvandla ett ord till sin motsats: Vilket "fint" väder, om det ösregnade; vilken "mager" tant, när gumman Brogren flåsande klämde sig in på affären i Gubbträsk - den "förklaringen" gjorde bara

Anya arg. Men alla hennes minnen, pusslet som varje dag hälldes ur kartongen och låg som en stor färggrann hög på köksbordet, hela det minnespusslet skulle aldrig läggas färdigt. Alla bitarna fanns kvar, många tusental, men lika förvirrande som ett kalejdoskop. Hon var nöjd med – hon vande sig vid att vara nöjd med – att ta fram olika bitar och vrida och vända på dem. En gång kunde hon vara säker på att den här och de här bitarna kom i en viss ordning, men nästa gång hon tänkte på saken var hon lika säker på en helt annan. Hennes minnen flöt och slingrade kring varandra som strömmarna i bäcken.

Hon mindes hur hon brukade fråga mamma var pappa var. Mamma sade att pappa var i Gubbträsk, eller i skogen, eller ofta i Stan. En gång var han på Sjukhus och för det mesta på Resa. Ya vande sig.

En gång skilde sig från alla de andra. Det var efter att hon hade fyllt sju, det visste hon, det måste ha varit efter den där natten när mamma hade väckt henne och hon besviket hade legat halvvaken och sett underliga syner. Den gången hade pappa varit Borta på det vanliga sättet. Och kommit hem som han brukade. Men ändå var det inte riktigt som vanligt.

Och någon gång efteråt, när han var på en ny Resa, hade hon frågat igen och fått veta att han hade Lämnat dem.

”Vad betyder det?” frågade Ya, men hon mindes en kall känsla i magen, som om hon hade druckit för mycket mjölk, haft för bråttom och svalt för fort; och när mamma sade att pappa inte skulle komma tillbaka mer hade kylan redan avslöjat den saken för henne. För kylan skymtade i mammas ansikte också.

Ya ville inte göra mamma ledsen och sade: ”Vi behöver väl inte honom?”

”Jag saknar honom”, sade mamma tyst.

”Men du har ju mig.” Ya ville inte att mamma skulle vara ledsen. Hon gick fram till mamma – hon måste ha varit liten, tänkte hon, för hon mindes att hon sträckte upp armarna och mamma lyfte upp henne i sin doft av värme och trygghet. Men sedan mindes hon igen att hon måste ha varit minst sju år gammal den gången och förstod att hon rörde ihop minnen.

Det var lätt att röra ihop minnen. Saker flöt ihop. Minnen var som moln på sommarhimlen, hade hon bestämt, de flöt ihop och sprack isär och ena stunden var de en kamel och nästa en fjäril. Men hon hade velat sitta i mammas knä, den gången, och hon var alldeles säker på att mammas röst hade varit grumlig.

”Jag är så glad för att jag har dig, Ya.”

Om pappa mindes hon bara: att hans händer hade hårda stråk på fingerlederna, ”valkar” hade mamma berättat att det hette; att hans ögon var mycket ljusblå och hans hår lika kolsvart som natten; att han luktade svagt av svett, och att hans högljudda skratt gjorde henne lycklig ut i tåspetsarna. Ända upp i storskolan försökte hon minnas det där skrattet, men sedan skilde sig Elsas föräldrar, Elsas pappa hade hittat en ny kvinna i Stan och gett sig av till henne, och Ya bestämde sig för att pappor på det hela taget var onödiga.

Hon frågade aldrig om pappa hade hittat en ny kvinna i Stan, eller kanske någon annanstans.

Det var enklast att glömma bort honom. Hon arbetade länge med den saken och fick bort det allra mesta av honom. Utom valkarna, det ljusblå och kolsvarta, svetten och skrattet.

Hon var osäker på om skrattet kunde räknas. Hon mindes att det hade gjort henne glad. Men hur hade det låtit? Ingenting fanns kvar.